

Rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma

Hyvinvointialuejohtaja hyväksynyt 18.9.2025

KAINUUN
hyvinvointialue

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Sisälllys

1. Johdanto	3
2. Suunnitelman päivittämisen ja seurannan käytännöt	3
3. Tavoitteet suunnitelman voimassaoloajalle	3
3.1. Suunnitelman voimassaoloaika	3
3.2. Tavoitteet	3
4. Rakenteellisen sosiaalityön organisointi	4
4.1. Toimijoiden roolit, vastuut ja yhteistyö	4
4.2. Suunnitelman yhteys hyvinvointialueen strategiseen suunnitteluun	5
5. Rakenteellisen sosiaalityön toteuttaminen	7
5.1. Alueellinen tietotuotanto ja tiedon hyödyntäminen	7
5.1.1. Kehittämistarpeet	7
5.2. Kansallinen tietotuotanto	7
5.2.1. Kansallisen tietotuotannon toimeenpano hyvinvointialueella	7
5.3. Rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöt	8
5.3.1. Työkäytännöt	8
5.3.2. Kehittämistarpeet	10
6. Osaamisen vahvistaminen	11
6.1. Rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamisen käytännöt	11
6.2. Kehittämistarpeet	11
7. Viestintä	11
7.1. Rakenteellisen sosiaalityön viestintäsuunnitelma	11
7.2. Kehittämistarpeet	12
8. Päiväys ja suunnitelman laadintaan osallistuneet tahot	12

Kuviot

Kuvio 1. Rakenteellisen sosiaalityön vuosikello Kainuun hyvinvointialueella	9
--	---

1. Johdanto

Tämä on Kainuun hyvinvointialueen ensimmäinen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelma, jonka käyttötarkoitus on tukea hyvinvointialuetta sosiaalihuoltolain 1301/2014 7 § mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi. Rakenteellisen sosiaalityön alueellinen toteutussuunnitelma on käytännön työväline rakenteellisen sosiaalityön toteuttamiseksi ja kehittämiseksi hyvinvointialueella. Toteutussuunnitelmalla pyritään varmistamaan rakenteellisen sosiaalityön kokonaisuuden hallinta, rakenteellisen sosiaalityön tiedon hyödyntäminen sosiaalihuollon kehittämiseksi ja tietojohdantamisessa sekä rakenteellisen sosiaalityön työkäytäntöjen edistämisen.

Hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman mallipohja on laadittu Suomen kestävän kasvun ohjelmaan (RRP) kuuluvassa ja THL:n hallinnoimassa Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen -projektissa. Suomen kestävän kasvun ohjelmalla tuetaan ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kasvua. THL on saanut rahoitusta Kestävän kasvun ohjelmaan EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU).

2. Suunnitelman päivittämisen ja seurannan käytännöt

Suunnitelman päivittämisen vastuutaho: Kainuun hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön työryhmä (RAKE-työryhmä)

Suunnitelman päivityskäytännöt: Suunnitelma katselmoidaan ja päivitetään tarvittaessa kerran vuodessa. Katselmointi tapahtuu siten, että suunnitelma tuodaan kerran vuodessa RAKE-työryhmän asialistalle. Mikäli tarvetta päivittämiseksi ilmenee, sovitaan tapauskohtaisesti muutaman hengen työryhmä suunnitelman päivittämiseksi.

Suunnitelman ja tavoitteiden seuranta, arviointi ja raportointi: palvelualueet ja -yksiköt seuraavat omalta osaltaan suunnitelman ja tavoitteiden toteutumista. Suunnitelman ja tavoitteiden seurantaa arvioidaan RAKE-työryhmässä. Arviointi kirjataan vuosittain sosiaaliseen raporttiin.

Suunnitelman hyväksyntä ja julkaiseminen: Suunnitelman hyväksyy hyvinvointialuejohtaja. Se viedään tiedoksi hyvinvointialueen johtoryhmälle. Lisäksi se julkaistaan hyvinvointialueen intranetissä (Kaima) [rakenteellisen sosiaalityön alasivulla](#) sekä hyvinvointialueen ulkoisilla verkkosivuilla. Suunnitelmasta tiedotetaan myös Kaiman uutisissa ja se annetaan tiedoksi aluehallitukselle ja -valtuustolle.

3. Tavoitteet suunnitelman voimassaoloajalle

3.1. Suunnitelman voimassaoloaika

Tämä suunnitelma on voimassa 31.12.2026 asti, ellei suunnitelmaa ole tarve päivittää aiemmin.

3.2. Tavoitteet

Tavoitteena suunnitelman voimassaoloaikana on tehdä rakenteellista sosiaalityötä tunnetuksi Kainuun hyvinvointialueella sekä lisätä rakenteellisen sosiaalityön tuottaman tiedon

hyödyntämistä hyvinvointialueen johtamisessa, palveluiden kehittämisessä ja asiakkaiden hyvinvoinnin edistämisessä.

4. Rakenteellisen sosiaalityön organisointi

4.1. Toimijoiden roolit, vastuut ja yhteistyö

Kainuun hyvinvointialueelle on nimetty 23.5.2023 rakenteellisen sosiaalityön työryhmä. Työryhmä muodostuu pääosin palvelualuepääliköistä, palveluuyksikköpääliköistä ja johtavista sosiaalityöntekijöistä siten, että eri palvelualueet ovat edustettuina. Sosiaali- ja perhepalveluiden toimialuejohtaja toimii työryhmän puheenjohtajana. Hyvinvointialueen [hallintosäännön](#) 31 § mukaan sosiaalijohtajan vastuulla on muun muassa edistää tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja koulutusyhteistyötä toimialallaan sekä osallistua yhteistoiminta-alueen ja valtakunnalliseen sosiaalihuollon palvelujen kehittämiseen ja yhteistyöhön. Aikuisten sosiaalityön palveluuyksikköpäälikkö, johtava sosiaalityöntekijä koordinoi työryhmän kokouksiin tulevat asiat, kutsuu työryhmän koolle ja toimii puheenjohtajan sijaisena.

Rakenteellisen sosiaalityön työryhmän (RAKE-työryhmän) tehtävänä on:

- 1) **Sosiaalisten ilmiöiden käsittely ja edistäminen:** Tunnistamme ja käsittelemme rakenteissa esille tulevia ilmiöitä ja kehitämme menetelmiä niiden tunnistamiseksi ja niihin vaikuttamiseksi. Teemme toimenpide-ehdotuksia yhteisten keskustelujen ja esim. sosiaalisen raportoinnin esille tuoman tiedon pohjalta. Kun RAKE-työryhmässä suositellaan tai linjataan panostamista johonkin asiaan, kyseisen alueen palvelualuepäälikkö ottaa asian tarvittaessa huomioon talousarvioesityksessä. Toimenpide-ehdotuksia voidaan esittää myös kunnille ja hyvinvointialueen muille toimijoille.
- 2) **Tiedon tuottaminen ja jakaminen:** Vastaamme rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottamisesta, keräämisestä ja jakamisesta, jotta se voidaan hyödyntää sosiaalisen keskustelun ylläpitämisessä, hyvinvoinnin edistämisessä ja tiedolla johtamisessa. RAKE-työryhmässä keskustellaan ja arvioidaan, mitä tietoa tarvitaan ja miten sitä kerätään, seurataan, hyödynnetään ja julkaistaan.
- 3) **Vaikuttaminen ja tiedottaminen:** Tiedotamme rakenteellisen sosiaalityön asioista ja vaikutamme niihin eri sidosryhmien, kuten kuntien, järjestöjen ja yritysten, kanssa. Välitämme tietoa sosiaalialan kentästä poliittisille päätöksentekijöille eri tasoilla.
- 4) **Jalkautuminen ja käytäntö:** Huolehdimme rakenteellisen sosiaalityön jalkautumisesta, tuomme esille paikallisia ilmiöitä ja kehitämme käytännön palveluja ja toimintamalleja. Lisäksi huolehdimme rakenteellisen sosiaalityön informoinnista sekä suositusten ja linjausten toimeenpanosta omilla palvelualueilla sekä työntekijöiden ja kollegojen tukemisesta nostamaan työssään havaitsemiaan asioita esille.
- 5) **Vertailu ja yhteistyö:** Vertailemme ilmiöitä maanlaajuisesti ja edistämme yhteistyötä eri toimijoiden välillä ja kehitämme yhteisiä käytäntöjä. Teemme esityksiä, miten sosiaalihuollon asiantuntemus voisi olla mukana kuntien ja järjestöjen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Sosiaalialan erikoissuunnittelija vastaa alueellisen ja kansallisen tiedonvaihdon toteutumisesta sekä rakenteelliseen sosiaalityöhön kuuluvan kansalaisten osallisuuden edistämisen koordinoimisesta.

Hyvinvointialueella on käynnissä Kestävän kasvun Kainuu II -hanke (RRP2, 2023–2025), jossa työskentelee 50 % suunnittelija rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittämisen parissa 31.12.2025 asti. Suunnittelija osallistuu RAKE-työryhmän työskentelyyn ja vastaa hankkeen toiminta-aikana rakenteellisen sosiaalityön alueellisen toteutussuunnitelman koostamisesta.

Hyvinvointialue on mukana THL:n koordinoimassa rakenteellisen sosiaalityön kansallisessa verkostossa, jossa kehitetään hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman mallipohja sekä rakenteellisen sosiaalityön kansallisen tietotuotannon malli. Kainuun hyvinvointialueelta verkoston toimintaan osallistuvat aikuisten sosiaalityön palveluysikönpäällikkö ja johtava sosiaalityöntekijä sekä KKK II -hankkeen suunnittelija. Sosiaalialan erikoissuunnittelija toimii molempien varahenkilönä.

Hyrynsalmella, Kajaanissa, Paltamossa, Ristijärvellä, Sotkamossa ja Suomussalmella kunta on nimennyt hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen (HYTETU) työryhmän, Kuhmon kaupungissa toimii hyvinvointijohtoryhmä. Puolangalla ei ole HYTETU-työryhmää. HYTETU-työryhmiin on nimetty aikuisten sosiaalityöstä yhteensä 6 henkilöä varsinaisiksi ja varajäseniksi, jotka edustavat työryhmissä sosiaalisen näkökulmaa kaikkien väestöryhmien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Jäsenet vievät työryhmiin käsiteltäväksi rakenteellisen sosiaalityön kannalta ajankohtaisia asioita ja huomioivat tässä paikkakuntakohtaisuuden. Jäsenten nimeämistä tarkastellaan vuosittain RAKE-työryhmässä. Palvelualuepäällikkö tekee päätöksen jäsenen nimeämisestä HYTETU-työryhmään.

Rakenteellisen sosiaalityön tukena ovat tarvittaessa hyvinvointialueen viestinnän asiantuntijat.

4.2. Suunnitelman yhteys hyvinvointialueen strategiseen suunnitteluun

Rakenteellinen sosiaalityö tukee osaltaan **Kainuun hyvinvointialueen vuosille 2022–2025 laaditun [strategian](#)** toteutumista. Rakenteellinen sosiaalityö läpileikkaa strategian neljää linjausta tai painopistettä:

- 1) **Teemme yhdessä ihmiseltä ihmiselle:** Rakenteellisella sosiaalityöllä pyritään perustason palvelujen vahvistamiseen, ennaltaehkäisyyn sekä kainuulaisten osallisuuden ja voimavarojen vahvistamiseen.
- 2) **Toimimme kestävän tehokkaasti:** Tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden osoittaminen sekä tiedolla johtaminen ovat tavoiteltavia asioita myös rakenteellista sosiaalityötä toteuttaessa.
- 3) **Uudistamme rohkeasti:** Muutosvalmiuden ja uudistamishalun vahvistaminen toimii lähtökohtana rakenteellisen sosiaalityön tekemiselle. Tämä edellyttää johdon sitoutumista rakenteellisen sosiaalityön mahdollistamiseen ja siihen kannustamiseen eri palvelualueilla ja -yksiköissä. Huomioitava on strategiassakin mainitusti kehittäminen järkevästi osana jokapäiväistä työntekeä.

- 4) **Johdamme osaamista, työkykyä ja työhyvinvointia:** Arvostava lähijohtaminen ja jatkuva parantaminen nivoutuvat rakenteellisen sosiaalityön näkökulmasta työntekijöiden osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamiseen.

Osana hyvinvointialueen strategiaa on laadittu **palvelustrategia**, johon liittyen rakenteellisen sosiaalityön tavoitteet ovat yhteneväisiä erityisesti yhdenvertaisten ja laadukkaiden palvelujen turvaamisen, palvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantamisen sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamisen osalta.

Palvelustrategiassa mainitaan tavoite tarjota kainuulaisille tarpeen mukaisia palveluja vaikutavuusperusteisesti. Lisäksi siinä tuodaan esille esimerkiksi toimintarakenteiden ja -tapojen luominen ihmislähtöisten palvelukokonaisuuksien aikaansaamiseksi sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painottaminen hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyössä periaatteina, joilla palvelustrategia toteuttaa hyvinvointialueen kokonaisstrategiaa. Näillä on liittymäkohtia rakenteelliseen sosiaalityöhön:

- **Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 7 §** mukaan rakenteellisella sosiaalityöllä on huolehdittava sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon välittymisestä ja sosiaalihuollon asiantuntemuksen hyödyntämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Rakenteelliseen sosiaalityöhön kuuluu:

- 1) sosiaalihuollon asiakastyöhön perustuvan tiedon tuottaminen asiakkaiden tarpeista ja niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä sekä tarpeisiin vastaavien sosiaalipalvelujen ja muun sosiaalihuollon vaikutuksista;
- 2) tavoitteelliset toimet ja toimenpide-ehdotukset sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi sekä hyvinvointialueen asukkaiden asuin- ja toimintaympäristöjen kehittämiseksi;
- 3) sosiaalihuollon asiantuntemuksen tuominen osaksi hyvinvointialueen muiden toimialojen ja kunnan suunnittelua sekä yhteistyö yksityisten palveluntuottajien ja järjestöjen kanssa paikallista sosiaalityötä sekä muuta palvelu- ja tukivalikoimaa kehittäen.

Kainuun hyvinvointialueen [osallisuusohjelma](#) vuosille 2025–2029 on hyväksytty aluevaltuustossa 24.2.2025. Yhteys rakenteellisen sosiaalityön ja kansalaisten osallisuuden välillä on tunnistettu ja huomioitu osallisuusohjelmassa. Osallisuusohjelman mukaan rakenteellisen sosiaalityön avulla tuotetaan ja välitetään tietoa asiakkaiden ja asukkaiden elinolosuhteista, hyvinvoinnista, tasa-arvosta ja palvelujärjestelmästä. Toimialueet ovat vastuussa asukas- ja asiakasosallisuuden edistämisestä ja kirjaamisesta oman toimialueen prosesseihin. Sähköinen Orchidea-alusta toimii työntekijöiden, kansalaisten, järjestöjen ja muiden toimijoiden osallisuuden edistämisen työvälineenä.

Rakenteellisella sosiaalityöllä on kytkös myös **Kainuun hyvinvointialueen vuosien 2023–2025 [hyvinvointisuunnitelmaan](#)**. Rakenteellinen sosiaalityö niveltyy myös kansalliseen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaan perustuvaan **Kainuun hyvinvointialueen [omavalvontasuunnitelmaan](#) ja [laadunhallinnan toimintasuunnitelmaan](#)** (sisäinen asiakirja).

5. Rakenteellisen sosiaalityön toteuttaminen

5.1. Alueellinen tietotuotanto ja tiedon hyödyntäminen

Rakenteellisen sosiaalityön tietotuotanto muodostuu Kainuun hyvinvointialueella seuraavista tietosisällöistä:

- **Järjestelmä- ja tilastotieto:** Pro Consona/OMNI360 → jatkossa Saga Sosiaalihuolto, Lifecare, RAIsoft, Oima, Sosmeta, Sotkanet, Sotokuva, TEAviisari, Kelan tietotarjotin
- **Mittaritieto:** AVAIN-mittari, Aikuisväestön hyvinvointimittari (AVHV), Elämäntilanteen selvittämisen ympyrä (ESY), Kykyviisari, RAI-arviointimittari, NHG:n laatu- ja vaikuttavuusmittaristo, suositteluindeksi (NPS, Net Promoter Score)
- **Lomake- ja kyselytieto:** Sosiaalisen raportoinnin ilmoitukset, kouluterveyskyselyt, opilashuoltokyselyt, palautekyselyt yhteistyökumppaneille, asiakaspalautteet, osaamiskartoitukset, työelämän laadun QWL-kysely, turvallisuuskulttuurikysely (TUKU), aikuisten sosiaalityössä tehtyjen palvelutarpeen arviointien analysointi ja vertailu aikaisempiin vuosiin
- **Raportti- ja strategiatieto:** Sosiaaliset raportit, alueellinen hyvinvointikertomus 2022 ja -suunnitelma 2023–2025, Kainuun hyvinvointialueen järjestämissuunnitelma 2023–2025, hyvinvointialueen palvelualueitasoiset osavuosisraportit, omavalvontasuunnitelma, omavalvonnan osavuosi- ja vuosiraportit, Power BI -raportointi, johdon katselmuksen raportit, sisäisen arvioinnin raportit, sosiaaliasiavastaavan vuosiselvitykset, hankeraportit, THL:n raportit, Diakin kehittämä ja ylläpitämä Huono-osaisuus Suomessa -karttasivusto
- **Tutkimustieto:** Tieteelliset artikkelit, opinnäytetyöt

Tietoa hyödynnetään muun muassa asiakasmäärien seurannassa, lakisääteisten määräämisten toteutumisen seurannassa (esim. palvelutarpeen arviointi) palveluyksiköissä, talouden seuraamisessa, hyvien käytäntöjen käyttöönottamisessa ja levittämisessä, palveluiden kehittämisessä ja vaikuttavuuden arvioinnissa.

5.1.1. Kehittämistarpeet

- Alueen väestön palvelutarpeita koskevaa tietoa tulisi huomioida vahvemmin toiminnan ja palveluiden suunnittelussa sekä kehittämisessä.

5.2. Kansallinen tietotuotanto

5.2.1. Kansallisen tietotuotannon toimeenpano hyvinvointialueella

Hyvinvointialueet kuvaavat tässä toteutussuunnitelmassa jatkossa myös rakenteet kansallisen tietotuotannon hyödyntämiseksi. THL voi hyödyntää rakenteellisen sosiaalityön kansallista tietotuotantoa hyvinvointialueiden arvioinnissa ja ohjauksessa.

Kappale 5.2.1. päivitetään THL:n tietotuotannon käynnistyttyä.

5.3. Rakenteellisen sosiaalityön työkäytännöt

5.3.1. Työkäytännöt

Kainuun hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön työkäytäntöjä ovat:

- **Rakenteellisen sosiaalityön työryhmän (RAKE-työryhmä) toiminta:** Työryhmä koontuu Teams-yhteydellä 4 kertaa vuodessa ja tarvittaessa. Työryhmässä nostetaan esille ja keskustellaan rakenteellisen sosiaalityön kannalta keskeisistä ilmiöistä ja pohditaan yhdessä ratkaisuja nousseiden haasteiden ratkaisemiseksi ja asioihin vaikuttamiseksi. (Ks. myös kohta 4.1. Toimijoiden roolit, vastuut ja yhteistyö s. 4 sekä Kuvio 1. Rakenteellisen sosiaalityön vuosikello Kainuun hyvinvointialueella s. 9.)
- **Rakenteellisen sosiaalityön jalkauttaminen työyhteisöihin:** RAKE-työryhmän jäsenet huolehtivat rakenteellisen sosiaalityön informoinnista sekä suositusten ja linjausten toimeenpanosta omilla palvelualueillaan sekä työntekijöiden ja kollegojen tukemisesta nostamaan työssään havaitsemiaan asioita esille. Rakenteellista sosiaalityötä käsitellään säännöllisesti esimerkiksi palvelualueiden työkokouksissa.
- **Sosiaalinen raportointi:** Hyvinvointialueella on käytössä **sosiaalisen raportoinnin ilmoituslomake** (Questback, sisäinen lomake), joka on tarkoitettu sosiaalityöntekijöille, sosiaaliohjaajille, kuraattoreille ja muille sosiaalialan ammattilaisille. Lomake löytyy Kaima-intranetin etusivun yläpalkista ”Henkilöstön työkalut”-kohdan alta.

Lomakkeella voi välittää tietoa mm. sosiaalisesta hyvinvoinnista ja sosiaalisista ongelmista, asiakkaiden ja asukkaiden tarpeista ja niiden mahdollisista yhteiskunnallisista yhteyksistä, sosiaalityön arjessa tehdyistä havainnoista ja heikoista sekä toistuvista signaaleista, joihin pitäisi reagoida mahdollisimman ennakoivasti, palvelukatveista ja puutteista sekä vaikuttavista sosiaalipalveluista ja hyvistä käytännöistä.

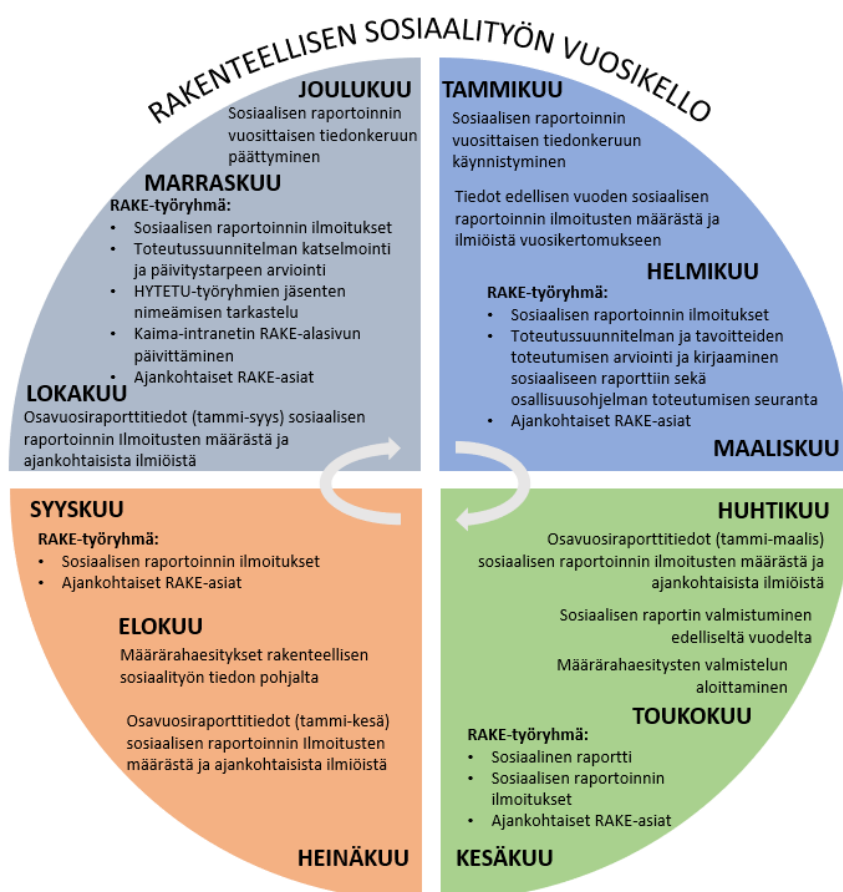
Lomakkeella ilmoittajaa pyydetään kuvaamaan negatiivista/positiivista/muuta ilmiötä ja ratkaisuehdotus ilmiölle (esim. miten negatiivinen ilmiö tulisi huomioida ja mitä sen ratkaisemiseksi on yritetty tehdä aiemmin? /miten positiivista ilmiötä voidaan hyödyntää/jakaa/edelleen kehittää?). Ilmiöllä tarkoitetaan sosiaalisen raportoinnin yhteydessä käytännön työssä havaittavia ja toistuvia asioita, tapahtumia tai olosuhteita, jotka liittyvät asiakkaiden, asukkaiden tai yhteisöjen elämäntilanteisiin, hyvinvointiin ja tuen ja palveluiden tarpeisiin sekä tietoon niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä. Kyse on siis yksittäisten tapahtumien tai havaintojen sijaan laajemmista asioista, jotka soveltuvat raportoitaviksi sosiaalisen raportoinnin kautta (vrt. SHL 7 §). Jos havaittu asia on sellainen (esim. työprosesseihin liittyvä), että se voitaisiin ratkaista tai korjata työnjohdolisesti omassa palveluyksikössä, kannattaa asia tuoda ensin esihenkilöiden tietoon muulla tavalla.

Huomioitavaa on, että sosiaalisen raportoinnin kautta ei kerätä salassa pidettävää tietoa yksittäisten asiakkaiden tilanteista. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023, ns. sote-valvontalaki) 29 § mukaisissa epäkohtatilanteissa työntekijöillä on ilmoitusvelvollisuus ja näistä tilanteista työntekijöitä on ohjeistettu tekemään ilmoitus SPro-järjestelmään (sosiaalihuollon osalta) tai HaiPro-järjestelmään (terveydenhuollon osalta).

Esihenkilöt käsittelevät omille palvelualueilleen tulleet sosiaalisen raportoinnin ilmoitukset. Ilmoitusten jatkotyöstämisen tueksi on käytössä Excel-työväline, johon esihenkilöt kirjaavat seuraavat asiat: 1) Ilmoituksen sisällön ydin, 2) Mitä viestittävä? Kirkas tavoite, 3) Kenelle? Kohderyhmät, 4) Mitä viestit? Ydinviesti, 5) Missä ja miten? Kanava ja keinot, 6) Milloin? Ajoitus, 7) Kuka/keitä tekevät?, 8) Seuranta, 9) Prioriteettinumero ja 10) Tulos. RAKE-työryhmän kokouksiin tuodaan tiedoksi edellisen kokouksen jälkeen tulleet sosiaalisen raportoinnin ilmoitukset ja käsitellään niitä tarvittaessa tarkemmin. Sosiaalisen raportoinnin ilmoitusten käsittelyn etenemisestä on tärkeää tiedottaa työntekijöitä.

Sosiaalisen raportoinnin tuottamaa tietoa hyödynnetään toiminnan ja palveluiden kehittämisessä. Sosiaalisen raportoinnin ilmoituksiin (sis. ilmiöiden kuvaukset, ratkaisuehdotukset) ja tehtyihin toimenpiteisiin pohjautuen laaditaan vuosittain sosiaalinen raportti. Raporttiin kirjataan myös toimenpide-ehdotuksia sekä arviointi rakenteellisen sosiaalityön toteutussuunnitelman ja tavoitteiden toteutumisesta.

Sosiaalisen raportoinnin prosessiin liittyvät aikataulut ja vastuut sekä RAKE-työryhmän tehtävät vuodenkierrossa on kuvattu rakenteellisen sosiaalityön vuosikelloon kuviossa 1.

VASTUUT:

- ☐ Sosiaalijohtaja vastaa rakenteellisen sosiaalityön kokonaisuudesta hyvinvointialueella.
- ☐ RAKE-työryhmän jäsenet tukevat palvelualueellaan työntekijöitä ja kollegoita nostamaan työssään havaitsemiaan asioita esille sosiaalihuoltolain (1301/2014) 7 § mukaisesti.
- ☐ Työntekijät kirjaavat käytännön työssään havaitsemia ilmiöitä sosiaalisen raportoinnin ilmoituslomakkeelle.
- ☐ Esihenkilöt käsittelevät palvelualueelleen tulleet sosiaalisen raportoinnin ilmoitukset, etsivät ratkaisuja asian edistämiseksi ja kirjaavat käsittelyn etenemisen ajantasaisesti Excel-työvälinettä hyödyntäen.
- ☐ RAKE-työryhmän kokouksiin tuodaan tiedoksi edellisen kokouksen jälkeen tulleet sosiaalisen raportoinnin ilmoitukset ja käsitellään tarvittaessa tarkemmin ilmoituksia, mitkä vaativat yhteistä pohdintaa.
- ☐ Osavuosiraportti- ja vuosikertomustietojen koostamisesta ja ilmoittamisesta vastaavat palvelualuepäälliköt.
- ☐ Vuosittaisesta sosiaalisen raportin laadinnasta vastaa sosiaalialan erikoissuunnittelija RAKE-työryhmän tuella. Raakadatan koostaa nimetty toimistosiihteri.
- ☐ Sosiaalinen raportti välitetään HYTETU-työryhmien ja aluehallituksen tiedoksi sosiaalijohtajan toimesta. Lisäksi RAKE-työryhmäläiset voivat välittää sosiaalisen raportin eteenpäin verkostoissaan. Sosiaalinen raportti julkaistaan hyvinvointialueen Kaima-intranetissä sekä ulkoisilla verkkosivuilla.
- ☐ RAKE-työryhmän suositellessa tai linjatessa panostamista johonkin asiaan, kyseisen alueen palvelualuepäällikkö ottaa asian tarvittaessa huomioon talousarvioesityksessä määrärahojen puitteissa.
- ☐ Tietoa hyödynnetään palveluyksiköissä, johtoryhmissä, aluevaltuuston valiokunnissa jne. Kukin palveluyksikkö huolehtii tarvittavien toimenpiteiden toimeenpanosta.

Kuvio 1. Rakenteellisen sosiaalityön vuosikello Kainuun hyvinvointialueella

- **Moniammatillisiin työryhmiin osallistuminen:** RAKE-työryhmän jäsenet osallistuvat toimi- ja palvelualueesta riippuen keskeisiin työryhmiin ja foorumeihin, joissa myös rakenteellisen sosiaalityön kysymyksiä voidaan käsitellä (esim. esihenkilötyöryhmät, koulun hyvinvointityöryhmä, oppilashuoltoryhmät (OHR), työllistymisen monialaisen edistämisen (TYM) johtoryhmä, kuntien HYTETU-työryhmät).
- **Alueellisiin ja valtakunnallisiin verkostoihin sekä vaikuttamistyöhön osallistuminen:** RAKE-työryhmän jäsenet osallistuvat toimi- ja palvelualueesta riippuen keskeisiin alueellisiin ja valtakunnallisiin verkostoihin.

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (ISO) kokoaa toimialueensa (Pohjois-Savo, Kainuu, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala) hyvinvointialueiden edustajat Itä-Suomen rakenteellisen sosiaalityön verkostoon. 1.7.2025 alkaen sosiaalialan osaamiskeskukset keskitetään viidelle yhteistoiminta-alueelle, jolloin Kainuu sijoittuu Pohjois-Suomen YTA-tasoisin sosiaalialan osaamiskeskuksen toimialueelle (Kainuu, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa).

Lisäksi osallistutaan hyvinvointialueen asiantuntijoina myös lakien valmistelutöitä koskevien lausuntojen antamiseen. Rakenteellisen sosiaalityön työryhmä voi tuottaa monialaisia näkökulmia henkilölle tai työryhmälle, joka antaa varsinaisen lausunnon.

- **Kehittäjäasiakas- ja kokemusasiantuntijatoiminta:** Toiminta on pienimuotoista ja sisältä kehittämistyötä sekä toimintaohjeita ollaan määrittelemässä.

5.3.2. Kehittämistarpeet

- Rakenteellisen sosiaalityön tekeminen tulee mahdollistaa resurssien niukkuudesta huolimatta.
- Sosiaalisen raportoinnin prosessi vaatii vielä kehittämistä muun muassa ilmoitusten jatkotyöstämiseen tarkoitetun Excel-työvälineen käytön juurruttamisen osalta.
- Muiden toimijoiden (esim. kolmas sektori, terveydenhuollon ammattilaiset), asiakkaiden ja asukkaiden rooli rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottamisessa on toistaiseksi ollut vähäinen ja sitä olisi lisättävä sekä otettava huomioon kaikessa toiminnassa. Sosiaalisen raportoinnin käytön laajentamista muihin organisaatioihin tulevaisuudessa pidemmällä aikajänteellä on hyvä tarkastella. Yhteistyötä järjestöjen ja seurakuntien kanssa tulisi muutoinkin vahvistaa.
- Rakenteellisen sosiaalityön tuottamaa tietoa tulisi hyödyntää enemmän ja ajantasaisemmin johtamisessa, palveluiden kehittämisessä ja asiakkaiden hyvinvoinnin edistämisessä. Keinoja rakenteellisen sosiaalityön hyötyjen osoittamiseksi tulee kehittää.

6. Osaamisen vahvistaminen

6.1. Rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamisen käytännöt

Rakenteellinen sosiaalityö on osa uusien työntekijöiden perehdytystä.

Sosiaalisesta raportoinnista on katsottavissa **koulutustallenne** (33 min) Kaima-intranetin [rakenteellisen sosiaalityön alisivulla](#). Koulutus on taltiointi helmikuussa 2024 sosiaalialan ammattilaisille järjestetystä koulutustilaisuudesta sosiaalisen raportoinnin ilmoitusten tekemiseen ja niiden jatkotyöstämiseen.

Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen ISO:n (1.7.2025 alkaen Pohjois-Suomen YTA-tasoisien sosiaalialan osaamiskeskuksen) kanssa tehdään yhteistyötä rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamiseksi. Yhteistyön tavat YTA-tasoisien sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa tarkentuvat sen aloitettua toimintansa.

Itä-Suomen yliopiston ja Oulun yliopiston kanssa on sosiaalialan osaamisen ja kehittämisen strateginen yhteistyösopimus Sosiaalisesti kestävä Kainuu (SOKA). Yhteistyösopimuksen tavoitteena on tukea sosiaalisesti kestävä Kainuun hyvinvointia, henkilöstön osaamisen kehittymistä, osaavan työvoiman työllistymistä ja saatavuutta, tutkimus- ja kehittämistoimintaa sekä edistää erilaisten yhteistoiminnan muotojen kehittymistä ja käyttöönottoa.

Kainuun ammattiopiston ja Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa on sosiaali- ja terveysalan osaamisen ja kehittämisen strateginen yhteistyösopimus. Ammattikorkeakoulun sosionomikoulutuksen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä palvelujen kehittämisessä.

6.2. Kehittämistarpeet

- Rakenteelliseen sosiaalityöhön liittyvää tietoutta tulisi lisätä organisaation kaikilla tasoilla. Myös johdon keinot rakenteellisen sosiaalityön osaamisen arvioimiseksi olisi tärkeä määrittää.
- Rakenteellisesta sosiaalityöstä viestimistä ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen liittyvää osaamista tulisi lisätä.

7. Viestintä

7.1. Rakenteellisen sosiaalityön viestintäsuunnitelma

Rakenteellista sosiaalityötä koskevassa viestinnässä otetaan huomioon Kainuun hyvinvointialueen viestintäohjeet (ks. [Viestintä](#), sisäinen intrasivu).

Sisäiseen viestintään hyvinvointialueen Kaima-intranetissä on [rakenteellisen sosiaalityön alisivu](#), jota kautta viestitään rakenteellisesta sosiaalityöstä ja sen kehittämisestä hyvinvointialueen työntekijöille. KKK II -hankkeen suunnittelija tuottaa alisivulle sisältöä hankkeen toiminta-aikana vuoden 2025 loppuun asti. Vuoden 2026 alusta alkaen RAKE-työryhmä päivittää alasivua tarpeen mukaan vähintään kerran vuodessa.

Sisäistä viestintää tehdään myös tiedotteiden ja blogikirjoitusten muodossa Kaima-intranetissä yhteistyössä viestinnän asiantuntijoiden ja esihenkilöiden kanssa.

RAKE-työryhmällä on käytössä Teams-tiimi, jota hyödynnetään yhteisen työskentelyn ja tiedottamisen alustana työryhmän kokousten ohella. Teamsiin kootaan keskitetysti esimerkiksi työryhmän kokousmateriaalit ja jatkuva muistio. Työryhmällä on myös oma sähköpostijakelulist.

Ks. sosiaalisen raportoinnin viestinnästä kohta 5.3.1.

Päätöksentekijöille viestimiseen hyödynnetään erilaisiin johtoryhmiin ja neuvottelukuntiin osallistumista, aloitteita ja esityksiä, raportteja (omavalvontasuunnitelma, omavalvonnan osavuosi- ja vuosiraportit, hyvinvointikertomus, sosiaaliset raportit) sekä uutiskirjeitä.

Verkostoille viestimiseen hyödynnetään erilaisiin työryhmiin ja verkostoihin osallistumista, sähköpostijakelulistoja, mediatiedotteita, blogikirjoituksia ja uutiskirjeitä.

Kuntien HYTETU-työryhmiin nimetyt jäsenet aikuisten sosiaalityöstä vievät ajankohtaisia, maakunnallisia ja paikkakuntakohtaisia asioita tiedoksi ja käsiteltäväksi HYTETU-työryhmiin. Nimetyt jäsenet tuovat HYTETU-työryhmien kokouksista terveiset RAKE-työryhmälle ja/tai suoraan palvelualueille. Tuotetut sosiaaliset raportit välitetään HYTETU-työryhmien ja aluehallituksen tiedoksi sekä julkaistaan hyvinvointialueen verkkosivuilla ja Kaima-intranetissä.

Asiakkaille ja asukkaille viestimiseen hyödynnetään erilaisiin tilaisuuksiin osallistumista, sosiaalista mediaa, sähköisiä sekä kauppojen ja kirjastojen ilmoitustauluja, uutiskirjeitä, perinteisiä, kohdennettuja kirjeitä, mediatiedotteita ja mediayhteistyötä (mm. Yle, Kainuun Sanomat, paikallislehdet).

7.2. Kehittämistarpeet

- Tietoa tulee välittää systemaattisemmin ja ajantasaisesti eri toimijoille, poliittiseen päätöksentekoon ja tiedolla johtamisen tueksi.

8. Päiväys ja suunnitelman laadintaan osallistuneet tahot

Suvi Ruotsalainen (suunnittelija, YTM, laillistettu sosiaalityöntekijä, Kestävän kasvun Kainuu II -hanke 2023–2025, rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen, suvi.ruotsalainen@kainuu.fi)

Päivi Ahola-Anttonen (palveluyksikköpäällikkö, johtava sosiaalityöntekijä, YTM, VTM, laillistettu sosiaalityöntekijä, sosiaali- ja perhepalvelut, aikuisten sosiaalityö, paivi.ahola-anttonen@kainuu.fi)

Marja-Liisa Ruokolainen (sosiaalialan erikoissuunnittelija, YTM, laillistettu sosiaalityöntekijä, järjestämisen tuen kehittämistiimi, marja-liisa.ruokolainen@kainuu.fi)

Suunnitelmaa on työstetty luonnosvaiheessa myös Kainuun hyvinvointialueen rakenteellisen sosiaalityön työryhmässä. Suunnitelmaa ovat lisäksi kommentoineet Kainuun hyvinvointialueen sosiaali- ja perhepalveluiden toimialuejohtaja ja palvelualuepäälliköt.

Suunnitelma on esitelty hyvinvointialueen johtoryhmässä 12.8.2025.

Suunnitelman on hyväksynyt hyvinvointialuejohtaja Sami Mäenpää 18.9.2025.